

סוגיה מס' 12: ברכות הנישואין (ברכות החתנים) עמ'

55-53

לאחר שהכלה הגיעה בתהלכה מבית הוריה לבית החתן (לפני החופה), התקיים טקס הנישואין שכלל סעודה ומשתה ובו היו מברכים את ברכת החתנים (סדרה של 6 ברכות). במהלך הדורות איחדו את טקס הקידושין והנישואין יחד נוספה גם ברכה 7 – ברכת הגפן והיא משמשת כפתיחה לברכת החתנים – מכאן השם "שבע ברכות" שניתן לברכת החתנים.

סיכום סוגיה 12 : ברכות הנישואין (ברכת החתנים) עמ' 53

תלמוד בבלי, מסכת כתובות דף ז' עמוד ב'-דף ח' עמוד א

"(תנו רבנן: מברכין ברכת החתנים בעשרה (אנשים) כל שבעה (ימי המשתה)"

תנו רבנן – שנו חכמים, לשון פתיחה לבריייתא הבריייתא אומרת שאת ברכת חתנים=ברכות הנישואין מברכים בעשרה = 10 אנשים – מנין, במשך שבעת ימי המשתה.

"אמר רב יהודה: והוא שבאו פנים חדשות"

רב יהודה מצמצם ואומר שרק כאשר באו 'פנים חדשות' = אנשים חדשים שלא היו קודם לן, מברכים את כל 7 הברכות בכל סעודה. רש"י ד"ה פנים חדשות=בכל יום, שלא היום שם אתמול

"מאי מברך?" הגמרא שואלת מה נוסח ברכת החתנים:

"אמר רב יהודה: (1) ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם שהכל ברא לכבודו"

ברכה ראשונה - ברכה קצרה.

לכבודו – לכבוד ה' מברכים את הקב"ה שברא את העולם. ברכה 1 מעמידה את האל במרכז.

(2) "(ברוך אתה ה'....) ויוצר האדם"

ברכה שניה – ברכה קצרה. מברכים על **בריאת האדם**. עוסקת בבריאתו של האדם כיצירה אלוהית. ברכה המתייחסת לחתן. יוצר האדם – מפתח לזיווג.

(3) "ברוך אתה ה'... ואשר יצר את האדם בצלמו, בצלם דמות תבניתו, והתקין לו ממנו, בנין עדי

עד, ברוך אתה ה' יוצר האדם"

ברכה שלישית – ברכה ארוכה. מברכים על בריאת האשה. והתקין לו ממנו=מתוך עצמו את האשה.

עפ"י הפס' מבראשית ב, כב "וַיֵּבֶן יְהוָה אֱלֹהִים אֶת-הָאִשָּׁה אֶת-הַצֶּלַע אֲשֶׁר-לָקַח מִן-הָאָדָם, לְאִשָּׁה; וַיִּבְרָאָהּ, אֶל-הָאָדָם"

ברכה שלישית – על האשה.

בנין עדי עד - האשה מדומה לא פעם לביתו של האדם המגן עליו. "אין ביתו של אדם אלא אשתו". הברכה מתכתבת עם סיפור הבריאה השני "והתקין לו ממנו בנין עדי עד". (עמ' 6-7)

(4) "שוש תשיש ותגל העקרה בקבוץ בניה לתוכה ברוך אתה ה' משמח ציון בבניה"

ברכה רביעית – ברכה ארוכה הסמוכה לחברתה = כאשר כין פתיחה בברכה אלא הפתיחה של הברכה מסתמכת על סיומה של הברכה הקודמת.

ברכה רביעית על ירושלים. זוהי ברכה על אי"י לזכר ירושלים והחורבן. גם בשעה זו האדם הוא חלק מא"י. העקרה=א"י. קיבוץ בניה=אי"י מקבצת את בניה בגאולת ישראל. ציון=ירושלים. "ותגל העקרה" בניה של א"י גלו וזה החורבן.

(5)-"שמח תשמח ריעים האהובים כשמחך יצירך בגן עדן מקדם, ברוך אתה ה' משמח חתן

וכלה" ברכה חמישית – ברכה ארוכה הסמוכה לחברתה

ברכה חמישית - ברכה על החתן והכלה (החתן בנפרד והכלה בנפרד).

בברכה זו מופיעים ביטויים של שמחה- חתן וכלה יחד, ההתייחסות של ה' לכלה ולחתן יחד. רעים האהובים= בני הזוג. "כשמחך יצירך בגן עדן מקדם"= הקב"ה היה השושבין של האדם הראשון (רק הקב"ה היה בחתונה של האדם הראשון) והוא ישמח אותם כמו ששמח את אדם וחוה בן עדן מקדם. החתן והכלה צריכים להרגיש כמו אדם וחה שאין שום אדם נוסף בעולם.

(6) ברוך אתה ה' ברוך אתה ה' משמח חתן עם הכלה"

ברכה שישית – ברכה ארוכה

ברכה שישית- ברכה על החתן והכלה כזוג. הם נכנסו לחופה כחתן וכלה (בנפרד) ויצאו כזוג, כמשפחה, חתן עם הכלה.

בברכה זו יש ביטויים רבים של שמחה.

לשש הברכות הללו מצרפים כברכה שביעית את הברכה על היין ("בורא פרי הגפן"). הברכה לא מוזכרת בקטע שלנו, מכיוון שאם מדובר על טקס אז ברור שיש יין ושמברים עליו. ביחד קיבלנו שבע ברכות, (6 הברכות שמוזכרות בגמרא + ברכה אחת על היין) שהן ברכת החתנים.